

Sæpe monstrat adversari vel negligere remedia, qvæ maxime optat adhibere, non est turpe magno duci gradum retrodare, ut hostem sternat. Non alia art Parthus victoriam parat, fuga victor. Artis ingentis est hosti seculo spolia adimere sine sanguine. Et prudentissimi est imitari medicos, ne pars sincera trahatur, in perniciem differre valida medicamenta. Qvare optime Salustius ad Cæsarem. *Qui (inquit) benignitate & clementia imperium temperaveret, his omnia candida & lœta evenisse.* Metus enim & terror infirma vincula, & inania ludibria. Vana est sine viribus ira Regia. Et quid aliud est qvam signum Regiæ majestatis ponere ad ludibrium alienæ impudentiæ? Obseqvio Regio flectendi rebelles, non armis dubiis, ne subditus bellando artes vincendi discat, & libato sanguine prædæq; dulcedine magis accendatur, & accensus tot illatis cladibus de concordia sincera desperet. Victus enim cum desperatione fœderibus & coitionibus subsidiisq; exteris sua properat stabilire, partibus stabilitis formidolosus evadere: Qanto satius retro gradum dare, cedere suo jure, non obniti furori unito, qvî spatio solitus vanescet; submittere animosum pectus, velle pacem, nolle vindictam, offerre amicitiam & libertatem, cum aliter non potes; sed fidem sinceram & integrum. Qvicunq; inveterata tentes tollere vitia, audi Casiodorum II. Variar. Veri & benigni principis est ad clementie commodum transilire aliquando terminos æquitatis, quando est sola misericordia, cui omnes virtutes cedere favorabiliter non recusant. Viderint illi, num consulant imperio, qui ferro & igne & summis suppliciis, qvæ valida libertate introducta, exterminare satagunt. Publicus terror caput seditioni dabit, & instar ignis serpet, obvia qvæq; depopulantis. Ille ignis tandem in varias terras transiliat, varias provincias respiciat, & tandem incumbet omnibus, qvitanto incendio non sufficient. Pertinacius odium subditorum in principem tumultuantum, qvam exterorum: Hi fœdere inito componuntur, at partium civilium odia nunq; bellò finiuntur nec qviescent, nisi se mutua clade satiati utrinq; confregerint. Longe sane est violentior amor ad obtinendum, qvæ velis, qvam timor imbellis, nec satis potens. Acerbitas enim, & justus metus æternum bellum & anceps gerit; nec facile hiantia vulnera diuturnis malis & cladibus renovata coire possunt. Ægro corpori magnis & diuturnis morbis vitiato qvies, qvam valida potio salubrior. Multa qviete languescit furor & ardens odium vento crescens, spacio vanescit sublata materia. Magna pars victoriae armorum cessatio, armis unctis sanguine supercedendum, & qvies danda. Qvia ipsa qviete ardens bellandi furor subsidet & extinguitur. Expiatis armis dulcedo pacis vividum bellandi robur demulces, & commerciis odia rigida lentescit. Certabit princeps Beneficiis, & auratis telis firmabit amicitias & clementias adamante ligabit: Permitter rebus cursum, nullas novas res molietur, nullam materiam præstabit odiis; Duces partium meritis vinciet & officiis superabit. Nolo principem hoc rerum statu vires experiri; meatus enim vires collectas firmat, qvas pacis mollities solvit, ut igne glacies constricta. Qvare Regnum induratis spatio malis laterum, non asperitate, sed molibus tractandum obseqviis. Qvam stœlix Roboam, si populum in iras concitatum verbis amatoriis demulcisset? Annon lævitia verborum Regnum discidit, deserato senum consilio, qui blandis obseqviis populum mulcendum volebant? Placere ergo clementia & facilitas, qvibus nil est hominibus utilius. Clementia & facilitate veneratio acquiritur, & vires princeps sumit, dum quis sibi timere desinit: Singulos præfando, singulos exarmat & suos facit, fiducia tollit lævitiae malum.

C

Paula.